

MIEJSCA PAMIĘCI Inowrocław Instytut Prymasa Józefa Glempa

*Jego Eminencja Józef Kardynał Glemp Prymas Polski,
Koronowany Obywatel Miasta Inowrocławia
oraz
Pan Ryszard Brejza Prezydent Miasta Inowrocławia
mając na uwadze zlecenie Jego Eminencji
z Kujawami, gdzie spędził dzieciństwo,
a zwłaszcza z Inowrocławiem z racji urodzenia,
olżymanta sakramentów chrztu św. i bierzmowania
w kościele św. Józefowiana Najświętszej Maryi Panne
oraz pobierania nauki w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprzaka
wspólnie zainicjowali utworzenie Instytutu Prymasa Józefa Glempa,
w którym będą gromadzone, przechowywane oraz publicznie udostępniane
pamiątki Jego Eminencji.
Jest wolą stron, aby Instytut Prymasa Józefa Glempa w Inowrocławiu
promował rozwój duchowy i kulturalny Kujaw
według sposobów wyszczególnionych w regulaminie organizacyjnym Instytutu*

*18 grudnia 2009 r. w 80. rocznicę urodzin
Jego Eminencja oraz Prezydent Ryszard Brejza
w obecności licznie zgromadzonych Gości oraz mieszkańców Inowrocławia,
dokonali uroczystego przecięcia wstęgi,
 zaś Kardynał Józef Glemp
i Arcybiskup Henryk Józef Muszyński przyjmując 19 grudnia 2009 r. godność
Prymasa Polski,
inaugurując działalność Instytutu, poświęcili pomieszczenia.*

*Prymas Polski Józef Kardynał Glemp i Prezydent Miasta Inowrocławia Ryszard Brejza
podpisali również umowę,
której treścią jest przekazanie zbioru pamiątek Jego Eminencji
spisanych w załączniku do tej umowy w darze dla Inowrocławia
deklarując jednocześnie, że zbiór ten będzie powiększany i uzupełniany.*

*Zbiór pamiątek Jego Eminencji
Prezydent Ryszard Brejza, reprezentujący Miasto Inowrocławie
przyjął z należytą uwagą i zapewnił,
że od dnia podpisania niniejszego dokumentu
będą one przechowywane i publicznie udostępniane
w pomieszczeniach Instytutu Prymasa Józefa Glempa w Inowrocławiu.*

*Ryszard Brejza
Prezydent Miasta Inowrocławia*

*J. E. Józef Kardynał Glemp
Prymas Polski*

DZIECIŃSTWO I MŁODOŚĆ

Józef Glemp urodził się 18 grudnia 1929 roku. Inowrocławiu jako pierwsze z czworga dzieci Salomei z Kośmickich i Kazimierza Glempla. Dzieciństwo i młodość spędził z rodziną w nieodległym od Inowrocławia Rycerzewie. Tam Salomea i Kazimierz prowadzili niewielkie gospodarstwo, tam na świat przyszli ich kolejne dzieci i tam też zastała ich druga wojna światowa. W czasie okupacji Józef i jego młodsi bracia Czesław i Jan przymusowo pracowali u niemieckiego gospodarza. Wiosną 1945 roku Józef Glemp rozpoczął naukę w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu.

Państwo Salomea i Kazimierz Glemplowie, rodzice przyszłego Prymasa Polski. Zdjęcie zostało wykonane latem 1929 roku.

Kazimierz Glempl, jak wszyscy mężczyźni w zaborze pruskim, został przymusowo wcielony do armii; w dobie walk o niepodległość Polski walczył w zwycięskim powstaniu wielkopolskim. Po wyjściu z wojska pracował jako górnik soli: w kopalni i warzelni soli.

Salomea Glempl w przydomowym ogrodzie w Rycerzewie (dziś dawca Mogil).

Józef Glemp w Kościelcu w dniu Pierwszej Komunii Świętej (1939).

Józef Glemp z bratem Czesławem przed domem rodzinnym w Rycerzewie, rok 1934.

Józef i Czesław Glemplowie ministranci w parafii św. Marii Magdaleny w Kościelcu w 1938 roku.

LATA SZKOLNE

W latach 1945-1950 Józef Glemp był uczniem Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprówicza (obecnie: I Liceum Ogólnokształcące Jana Kasprówicza) w Inowrocławiu, wówczas jedyne maleńkie liceum w mieście, szkoły do dziś uznawanej za kuźnię talentów, jedną z najlepszych placówek oświatowych w Polsce. W gronie absolwentów tej szkoły są ministrowie, hierarchowie Kościoła katolickiego, naukowcy, w posłowie, sportowcy, pisarze, a także czterech Honorowych Obywateli Miasta Inowrocławia i Miss International. Do wybuchu wojny Józef Glemp ukończył cztery klasy szkoły powszechnej w Kościelcu. W czasie okupacji nie mógł, podobnie jak inne polskie dzieci, pobierać nauki w szkole. Dopiero po wyzwoleniu Inowrocławia powrócił do szkolnej ławy. W Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprówicza uchoił za zdolnego i pilnego ucznia, udzielał się społecznie, podejmował próby literackie i osiągał sukcesy sportowe (m.in. mistrzostwo województwa w pchnięciu kulą).

Rok szkolny 1945/46. Uczniowie i profesorowie w auli. Po środku siedzą: dyrektor Edward Manikowski, prof. Danuta Zaczekówna, prof. Jan Mikołajewski, trzeci z lewej Józef Glemp.

Państwowe Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu, rok szkolny 1948/49. Uczniowie klasy X humanistycznej na rok przed maturą. Od lewej stoją: Wiesław Kaszuba, Zbigniew Droszcz, Jerzy Kaczmarczyk, Marian Marczewski, Jan Ignacyk, Zenon Ratajczak, Tomasz Spychalowicz, Zbigniew Haber, Henryk Pracki, Eligiusz Pawiński, Antoni Pruszewicz, Leszek Foerster, Henryk Badyna, Olgierd Kaszuba, prof. Zygmunt Zborucki wychowawca, Jerzy Porada, Henryk Pieściński, Wiesław Chojnacki, Antoni Siemianowski, Włodzimierz Szwałkier, Benon Miśkiewicz, Emanuel Zieliński, Eugeniusz Kordański, Aleksander Edmund Polaszewski, Józef Glemp.

Wzrost od [ ] w grupie szkolnych ko-

lucy do [ ] w grupie szkoły w 1946 roku.

Procesja Bożego Ciała po ślicach miasta w 1948 r. (z przodu: Józef Glemp, Jan Ignacyk, Zenon Ratajczak, Tomasz Spychalowicz, Zbigniew Haber, Henryk Pracki, Eligiusz Pawiński, Antoni Pruszewicz, Leszek Foerster, Henryk Badyna, Olgierd Kaszuba, prof. Zygmunt Zborucki wychowawca, Jerzy Porada, Henryk Pieściński, Wiesław Chojnacki, Antoni Siemianowski, Włodzimierz Szwałkier, Benon Miśkiewicz, Emanuel Zieliński, Eugeniusz Kordański, Aleksander Edmund Polaszewski, Józef Glemp).

Świadectwo maturalne
Aleksa Glempe.

ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI
SZKOŁY OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ
STOPNIA LICEALNEGO

Glemp Józef
urodzony dnia 18 grudnia 1929 r.
w Inowrocławiu
miejscowość: Inowrocławskie

ukończeniu nauki w szkole ogólnokształczącej stopnia
licealnego - egzamin dojrza-
ły według programu wydziału humanistycznego
przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną przez Kuratora Okręgu
Szkolnego Świętokrzyskiego w Serunicu
pamięć z dnia 3. maja 1950 Nr II 16049/50

Świadectwo służy jako dowód do studiów w szkołach wyższych w roz-
w. 70 i do dokonywania zmian w podrozdziale 1947 r. o organizacji nauki i szkolnictwa
wyższego (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 475)

Szkole Ogólnokształczącej st. pradstawowskiego
i Kasprówicza im. Jana Kasprówicza
w Inowrocławiu

Inowrocławiu, dnia 26 maja 1950 r.
Nr 5/stron.

COŁNOBIELNE PARIETONIE
KOMISJA EGZAMINACYJNA

Ed. Manikowski
Dyrektor

COŁNOBIELNE PARIETONIE
KOMISJA EGZAMINACYJNA

Glemp Józef

Wzrost od [ ] w grupie szkolnych ko-

lucy do [ ] w grupie szkoły w 1946 roku.

Świadectwo maturalne
Aleksa Glempe.

SEMINARYJNE DROGA DO KAPŁAŃSTWA

W 1950 roku, po zakończeniu nauki w liceum (świetnie zdana matura i dyplom uprawniający do podjęcia studiów bez egzaminów wstępnych) Józef Glemp planował początkowo studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie złożył nawet dokumenty, po czym je wycofał, zapisal się potem na Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ale ostatecznie wstąpił do Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego Św. Wojciecha w Gnieźnie. Po dwóch latach studiów filozoficznych przez rok kontynuował naukę w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu, a następnie wrócił do seminarium Św. Wojciecha. Święcenia kapłańskie otrzymał 25 maja 1956 roku w Gnieźnie.

Zdjęcie legitymacyjne
kleryka Józefa Glempa.

PRYMICJE

Ks. Józef Glemp otrzymał święcenia kapłańskie 25 maja 1956 roku w Gnieźnie z rąk sufragana poznańskiego biskupa Franciszka Jedwabskiego. Święceń nie mógł udzielić ówczesny ordynariusz Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Prymas Polski Stefan kard. Wyszyński, ponieważ był internowany w Komańczy. Józef Glemp rozpoczął studia 22 lipca 1950 roku w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym Św. Wojciecha w Gnieźnie. Po dwóch latach studiów filozoficznych i pomyślnie zdanych egzaminach, od 30 września 1952 roku kontynuował naukę w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu studiując przez rok nauki teologiczne, prawo kościelne i pedagogikę, po czym zgodnie z ówczesną strukturą i podziałem zadań powrócił do seminarium gnieźnieńskiego, gdzie ukończył studia filozoficzno-teologiczne i otrzymał święcenia kapłańskie. 15 listopada 1952 roku jako alumn został włączony do stanu duchownego przez obowiązujący wówczas obrzęd tonsury, następnie przyjął dwa pierwsze niższe święcenia, tj. ostiariat i lektorat. W 1953 roku przyjął kolejne dwa święcenia niższe (akolitat i egzorcystat) i pierwsze wyższe subdiakonatu. Święcenia diakonatu otrzymał w Gnieźnie 25 kwietnia 1955 roku, a 24 czerwca złożył rigorosum; 17 maja 1956 roku otrzymał approbaticum, a tydzień później święcenia kapłańskie.

Sufragan poznański bp Franciszek Jedwabski udziela święceń kapłańskich diakonowi Józefowi Glempowi. Gniezno, bazylika prymasowska, 25 maja 1956 roku.

Prumiecinum

Zważywszy, że stolice metropolitalne gnieźnieńska i warszawska, w jednej osobie złączone, przez zgon umiłowanego śp. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego straciły swego Pasterza postanowiliśmy na czele wymienionych Archidiecezji postawić Ciebie, Czcigodny Bracie, jako że poznaliśmy Twoje niezwykle zalety umysłu i serca oraz gorliwość w pracy duszpasterskiej, okazaną na stolicy warmińskiej. Wobec tego na mocy pełni Naszej Władzy Apostolskiej zwalniamy Cię z obowiązków w Diecezji warmińskiej i mianujemy Cię Arcybiskupem Kościołów Gnieźnieńskiego i Warszawskiego, które na ten raz znowu w jednej osobie łączymy; równocześnie nadajemy Ci prawa i nakładamy obowiązki, które do tej wysokiej godności i do tego odpowiedzialnego urzędu należą"

Fragment bulli Ojca Świętego Jana Pawła II z 7 lipca 1981 roku ogłaszającej biskupa Józefa Glempa arcybiskupem metropolii w Gnieźnie i w Warszawie oraz Prymasem Polski. Pismo nominacyjne 3 lipca 1981 roku podpisał kardynał Agostino Casaroli, Prefekt Rady do Spraw Publicznych Kościoła

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 lutego 2014 r.

w rocznicę śmierci Jego Eminencji Księdza Kardynała Józefa Glempa
(1929–2013)

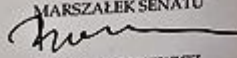
23 stycznia 2014 roku minęła pierwsza rocznica śmierci Jego Eminencji Księdza Kardynała Józefa Glempa, urodzonego w Inowrocławiu w 1929 roku, w latach 1979–1981 biskupa diecezjalnego warmińskiego, w latach 1981–1992 ostatniego arcybiskupa metropolity połączonych unią personalną archidiecezji gnieźnieńskiej i warszawskiej, w latach 1981–2007 metropolity warszawskiego, w latach 1981–2009 prymasa Polski; kawalera Orderu Orła Białego.

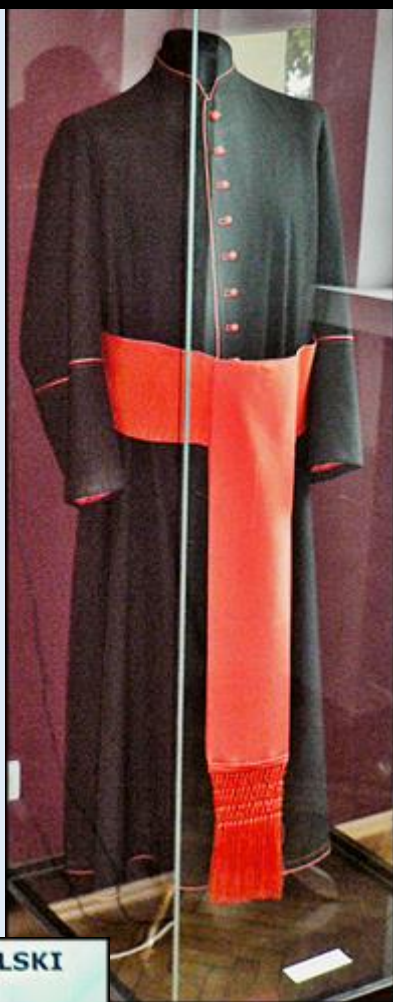
Posługę prymasowską przyszło mu pełnić w trudnych dla Polski czasach stanu wojennego, a następnie przemian politycznych i gospodarczych. Starał się na wszelkie sposoby zapobiec bratobójczemu rozlewowi krwi w Polsce. Powołał Prymasowski Komitet Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom, aby służyć ofiarom stanu wojennego.

W końcu lat 80. poparł ideę powołania Okrągłego Stołu. Było to wyrazem dążenia Kardynała Glempa do pojednania narodowego. Jako przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski był zwornikiem działań Episkopatu na rzecz pozytywnych przemian w Narodzie.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje cześć Jego pamięci.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

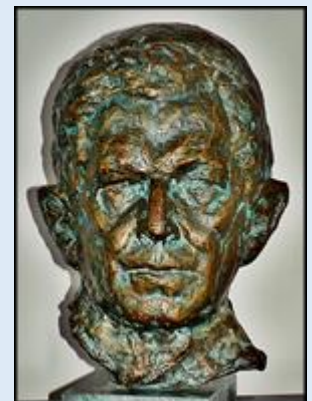
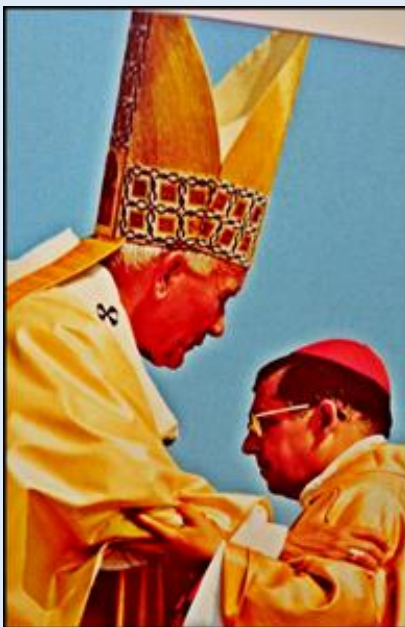
STRÓJ KARDYNAŁSKI
(pożaliturżyczny)

Sutanna, pas w kolorze purpurowym

STRÓJ KARDYNAŁSKI
(uroczysty)

Sutanna w kolorze purpurowym,
mucet (peleryna), rokieta,
biret (nakrycie głowy)

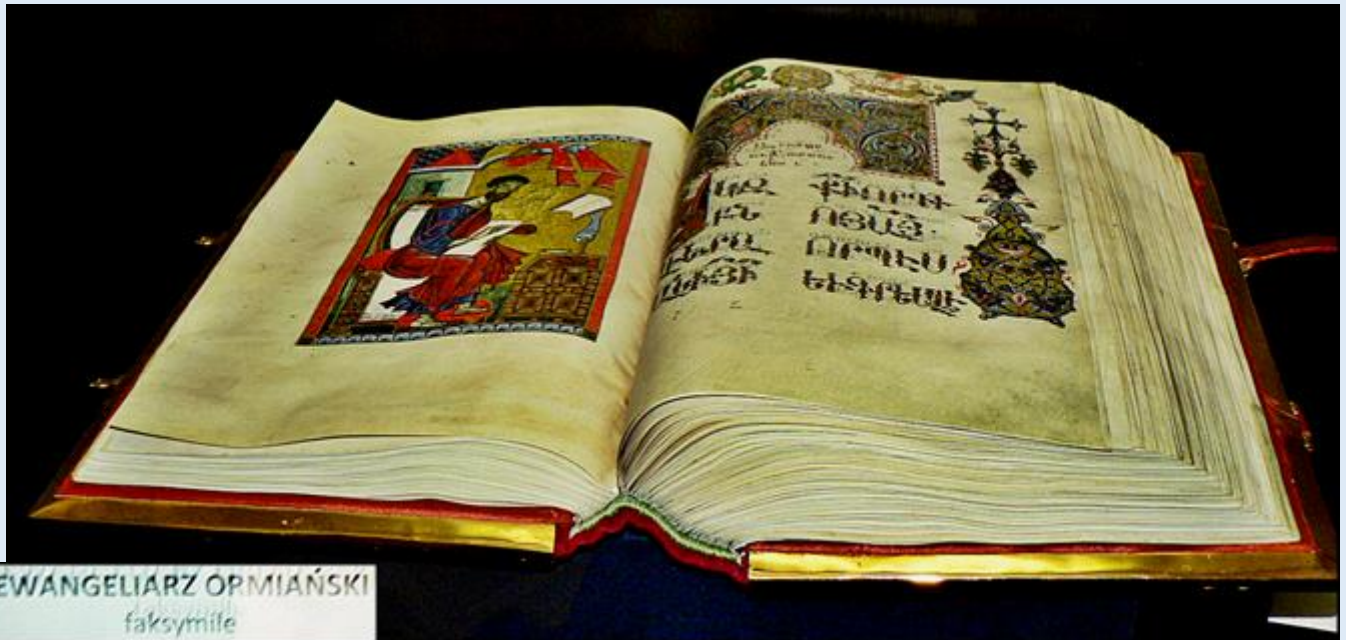

22 grudnia 2009 roku, cztery dni po 80. urodzinach, Prymas Józef Glemp odznaczony został przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Orderem Orła Białego - najstarszym i najwyższym odznaczeniem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej.

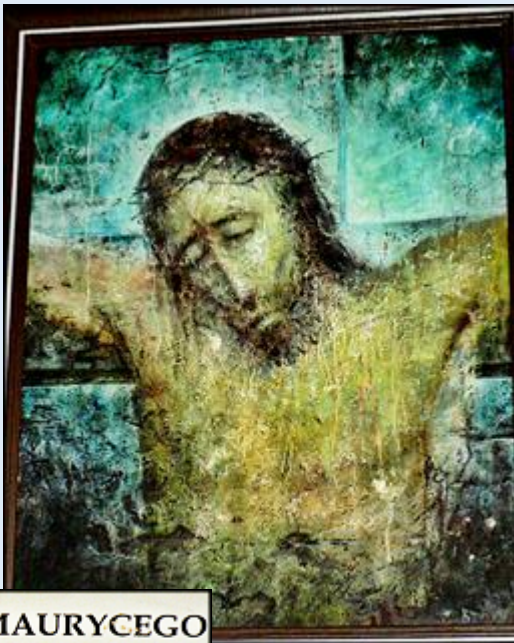
22 grudnia 2009 roku, cztery dni po 80. urodzinach, Prymas Józef Glemp odznaczony został przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Orderem Orła Białego - najstarszym i najwyższym odznaczeniem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej.

EWANGELIARZ ORMIAŃSKI
faksymile

KOPIA WŁÓCZNI ŚW. MAURYCEGO
Włócznię ofiarował Otton III Bolesławowi Chrobremu
w Gnieźnie, 1000 roku.

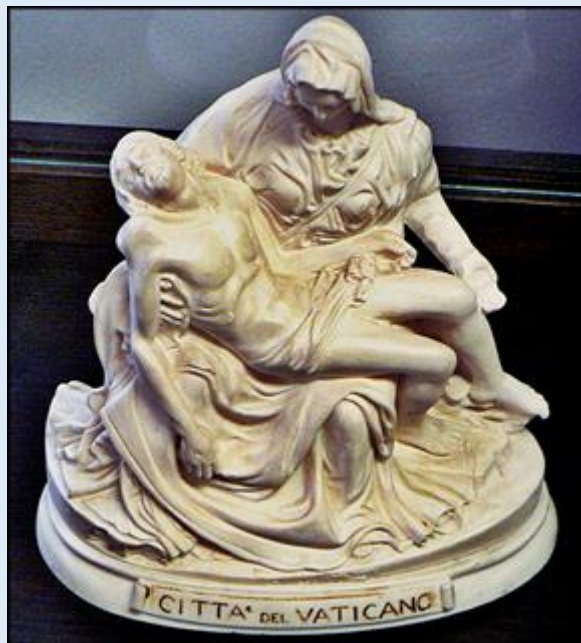

1. BERŁO KRÓLEWSKIE, replika
2. BERŁO przyznawane Zygmuntowi III Wazie, replika z połowy XIX w.
3. BUZDYGAN, dar Wpływowej Akademii Technicznej, Warszawa, 1996 r.

1. BERŁO KRÓLEWSKIE, replika
2. BERŁO przyznawane Zygmuntowi III Wazie, replika z połowy XIX w.
3. BUZDYGAN, dar Wpływowej Akademii Technicznej, Warszawa, 1996 r.

BISKUP DALION
PRZYJAZNY
OFIAROWANY PRZEZ
METROPOLITE BAZYLEGO
WARSZAWA 1982r.

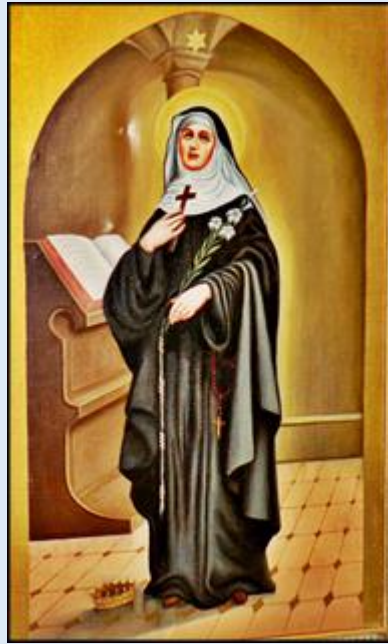

CITTA' DEL VATICANO

PEKTORAL
OTRZYMANY W JEDNEJ
Z PARAFII GDANSKIEJ

Błogosławiona Salomea

Dar Sióstr Klarysek z Krakowa

„Na pamiątkę 750-lecia obłóczyn
naszej Matki Błogosławionej Salomei,
Patronki Matki Waszej Eminencji”

Autor: Joanna Sapeta-Jasiewicz

Skala-Kraków, 7 maja 1995 r.

Pieśń pochwalna Symeona

Dar Archidiecezjalnego Męskiego

Liceum Ogólnokształcącego

oraz Archidiecezjalnego Gimnazjum Męskiego

Warszawa, 16 grudnia 2003 r.

J.E. Józefowi Kardynałowi Glempowi
Prymasowi Polski

z wdzięcznością

Dyrekcja, Nauczyciele i Uczniowie

Archidiecezjalnego Męskiego Liceum Ogólnokształcącego

im. Bł. Ks. Romana Archutowakiego

Archidiecezjalnego Gimnazjum Męskiego

im. Ks. Jerzego Popiełuszki

Warszawa, 16 grudnia A.D. 2003

Matka Boża z Dzieciątkiem Jezus

Autor: Henryk Zagórski, 1995 r.

Matka Boża Świętolipska

farby olejne na ceracie

Autor: Henryk Zagórski

Łęczany (woj. warmińsko-mazurskie), 2003 r.

Matka Boża Uśmiechnięta

Cudowny obraz z Sanktuarium

Matki Bożej Uśmiechniętej w Pszowie

(oryginał pochodzi z 1723 r.)

Autor: Fryderyk Siedlecki

Farby olejne na płótnie

Matka Boża z Guadalupe

Meksyk, XX w.

Matka Piękniej Miłości

Kopia obrazu z Łomżyńskiej Katedry

pw. św. Michała Archanioła

(oryginał pochodzi z XVI w.)

Autor nieznany

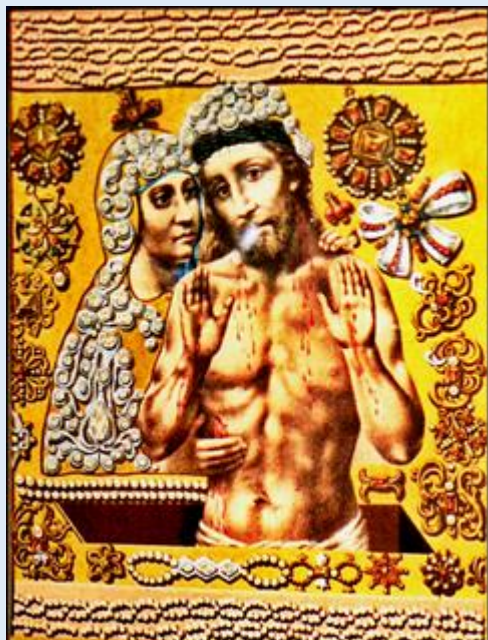

Matka Boża przy schodach

Dar wspólnoty chrześcijańskiej

Płaskorzeźba ceramiczna

Massafra, Włochy 1982 r.

Cudowny obraz Matki Bożej Bolesnej

reprodukcja - chromolit

Sulisławice, powiat sandomierski

Autor: Maksymilian Fajsans (1827-1890)

Okres powstania: II połowa XIX w.

„Madonna „Sobieska”

Dar jaki papież Jan Paweł II otrzymał 1 czerwca 1997 r.
we Wrocławiu podczas IV pielgrzymki do Polski od „rzemiosła polskiego”

Obraz подарowany królowi Polski Janowi III Sobieskiemu
przez papieża Klemensa XI za zwycięstwo pod Wiedniem

Oryginał znajduje się w Archikatedrze Wrocławskiej

Wrocław, 1997 r.

Zmartwychwstanie

na podstawie fresku Fra Angelico pt. „Noli me tangere”

tzn. „Nie zatrzymuj Mnie”

obraz przedstawia Jezusa rozmawiającego ze Św. Marią Magdaleną

Autor: Grażyna Skrzypczyk – Szczepańska

Św. Stanisław, Biskup i Męczennik
Autor nieznany
ok. połowa XIX w.

Matka Boska Tęskniąca

Autor nieznany

Oryginał znajduje się w Sanktuarium Św. Elżbiety Węgierskiej,
w Powsinie (dzielnica Warszawy)

Koronacji obrazu dokonał Prymas Polski Józef Glemp

28 czerwca 1998 r.

Matka Boża z Dzieciątkiem

MATKA HOZA
(ROBE BLONIOWA)

SOMBRERO MEKSYKANSKIE

zdjęcia: Jan Nitecki

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)